

Overzicht KNGU-activiteiten veilig en pedagogisch sportklimaat.

Ieder kind heeft het recht om onbezorgd, veilig en met plezier te sporten. Hiervoor is creëren en in stand houden van een veilig en pedagogisch sportklimaat essentieel. De KNGU maakt zich hier al jaren hard voor en vele veranderingen zijn inmiddels doorgevoerd. Ook staan er in de nabije toekomst nog belangrijke interventies en aanpassingen op het programma. In het onderstaande overzicht staan de belangrijkste veranderingen verder toegelicht.

Doormiddel van het programma "naar een veiliger sportklimaat" (2011-2018) is er ingestoken op een veilig en pedagogisch verantwoorde gymnsport. Vanuit het project pedagogische visie is de doorvertaling gekomen om het pedagogisch handelen eenduidig te benoemen en naar de praktijk te vertalen.

Samen met alle betrokken volwassenen, binnen alle disciplines en op elk niveau, willen we de sport vrij maken van ongewenst gedrag en richten we ons op het verantwoord omgaan met kinderen. Want in een veilig en pedagogisch sportklimaat kunnen kinderen met plezier sporten en krijgen ze alle kansen zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen.

Veilig sporten

Bestuurders, trainers, coaches en juryleden hebben het belang van een veilig sportklimaat (VSK) uitgesproken. Meer dan 750 clubs hebben deelgenomen aan diverse trajecten.

KNGU als organisatie

Als organisatie heeft de KNGU diverse zaken omtrent een veilig sportklimaat toegepast:

- Er is een vertrouwenscontactpersoon aangesteld.
- Het tuchtrecht is volledig ondergebracht bij ISR.
- Gedragsregels zijn in het HHR opgenomen.
- De KNGU is aangesloten bij het registratiesysteem SI (huidige casemanagementsysteem).
- Licentiehouders moeten tekenen voor gedragsregels.
- VOG-beleid wordt gestimuleerd en is intern verplicht ingevoerd.

Opleidingen

Veilig sportklimaat is geïntegreerd in opleidingen en bijscholingen van trainers en coaches. Dat is inclusief:

- De VSK-module, e-learning seksuele intimidatie.
- VSK-bijscholingen.
- Het jaarlijks terugkerend congres voor trainer-coaches en begeleiders waarbinnen het programma aandacht is voor een veilig sportklimaat.

Met een kritische blik is gekeken naar de invloed van de beoordelingsystematiek binnen wedstrijden op een veilig sportklimaat. De analyse heeft een schema

opgeleverd waarin aan elke leeftijdsfase een beoordelingssysteem gekoppeld kan worden wat het meest geschikt is voor de ontwikkeling van een kind. Ook de oefenstof op de wedstrijden krijgt een kritische noot wanneer deze naast de lat gelegd wordt voor wat het beste is voor de ontwikkeling van een kind.

Bovenstaande activiteiten hebben voor een bewustzijn van een veilig sportklimaat gezorgd en hierdoor is de noodkreet voor één pedagogische visie waar alle KNGU producten en diensten aan worden opgehangen groot geworden. Dit is uitgewerkt in 2017/2018 en heeft geleid tot een pedagogische visie vanuit de KNGU kernwaarden.

Pedagogisch sportklimaat

Veilig sporten is voorwaardelijk aan een pedagogisch sportklimaat, waarbij de plezierbeleving en ontwikkelfases van kinderen centraal staan. Dit sportklimaat is te verdelen in twee aspecten; het sportaanbod en de manier waarop het sportaanbod wordt aangeboden.

1. Sportaanbod

1.1 Wedstrijdsysteem (met ingang van seizoen 2021-2022) en juring

Een grote verandering is het aanpassen van de senioren leeftijd van 16 naar 18 jaar, voor de 1e tot en met de 6e divisie.

Deze en andere aanpassingen zijn gedaan zodat de gymnsport door iedereen met plezier kan worden beoefend, in plaats van dat de prestatie leidend is.

Mede door input vanuit de kinderen zelf zijn er tot en met 9 jaar geen traditionele wedstrijden meer, maar alleen nog wedstrijden in teamverband en in circuitvorm.

Hierdoor zit niemand meer aan de kant. Voor de 10 tot en met 12-jarige zijn er met name teamwedstrijden en beperken we de individuele wedstrijden

Het aanpassen van de juring is hier nauw aan verbonden, met name in de jongste leeftijdscategorieën. Hiervoor worden op dit moment alternatieve vormen bedacht. Bijvoorbeeld door het niet geven van scores of cijfers maar stickers en smileys.

1.2 Wedstrijdtoestellen

Al in 2012 hebben we positieve aanpassingen doorgevoerd in de wedstrijd oefenstof zoals een balk met een zachtere bovenkant, een mat die voor demping zorgde bij de vloeroefening en een springtramp in plaats van een veren springplank.

Impact metingen die we bij Innosportlab in Den Bosch hebben laten doen, toonden aan dat de oude toestelsituaties ten opzichte van de nieuwe toestelsituaties op wedstrijden 50% hogere impactkrachten hebben. Uit literatuuronderzoek is gebleken dat de impactkrachten de grootste veroorzaker zijn van blessures bij kinderen in de groei.

Groeischijf blessures vormen het grootste deel van blessures in de pre-puberale

leeftijd en groeischijven zijn juist extreem gevoelig voor impactkrachten. We zijn daarom aan het onderzoeken in hoeverre het haalbaar is om binnen het nieuwe wedstrijdstelsel en oefenstof verdere aanpassingen m.b.t. wedstrijdtoestellen/situaties toe te passen. Hierbij wel de kanttekening dat het altijd van belang blijft dat de trainer de belasting en belastbaarheid van de sporter in de gaten houdt om blessures te voorkomen. Ander trainings- en wedstrijd materiaal kan hier een positieve bijdrage aan leveren.

1.3 Oefenstof

De LTC (landelijke technische commissie) is gestart met de voorbereidingen en het uitrollen van een nieuw wedstrijd- en oefenstelsel Turnen Dames en Turnen Heren voor 2021 en verder. Op basis van verschillende onderzoeken zijn er kaders gesteld en wordt er momenteel gewerkt aan de verdere uitwerking. Bij de dit nieuwe wedstrijd- en oefenstelsel staat plezier voorop en de sporter staat centraal.

- Het LTAD model staat centraal, om de oefenstof meer passend te maken bij de fysieke, cognitieve, en emotionele ontwikkeling van kinderen. Om op deze manier pedagogisch verantwoord sportaanbod te creëren dat beter aansluit bij de plezierbeleving en verschillende ontwikkelfases van kinderen.

2. Handelen

2.1 Visie op pedagogisch handelen

Verschiedende visies worden ontwikkeld op het handelen van volwassenen in de sportcontext. Dit pedagogisch handelen vormt de basis binnen elke afdeling van de KNGU, binnen elke discipline van de gymnsport en op elk niveau. Hoe dit handelen eruit ziet voor elke doelgroep binnen de gymnsport (oa trainer-coaches, ouders, clubbestuurders en vrijwilligers) is of wordt in de nabije toekomst uitgewerkt. Vanwege de grote directe invloed van trainer-coaches op het sportende kind is er voor gekozen om deze doelgroep als eerste aan bod te laten komen.

- Trainers-coaches: Er is een visie ontwikkeld op het pedagogisch handelen van trainers-coaches, [het pedagogisch A-B-C](#) voor trainer-coaches. Dit is gericht op plezier en het stimuleren van ontwikkeling bij kinderen. Deze visie vormt de basis voor alle interventies en is binnen elke afdeling van de bond terug te vinden, zoals in de opleidingen van trainers-coaches.
- Ouders: Er is een visie ontwikkeld over het pedagogisch handelen van ouders in de sportcontext, oftewel, hoe kunnen zij bijdragen aan plezier en ontwikkeling van hun sportende kinderen?
- De visie op pedagogisch handelen wordt in 2021 ook ontwikkeld voor clubbestuurders, juryleden en overige vrijwilligers.

Deze visies dragen bij aan verbetering van het pedagogisch sportklimaat, en worden steeds verder uitgewerkt tot concrete handelingen.

2.2 Onderzoek Beleving sportklimaat

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het Mulier Instituut, in opdracht van de KNGU. De doelgroepen binnen dit onderzoek zijn: trainers-coaches, ouders en sporters van alle disciplines en van alle niveaus. Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen op welke manier het pedagogisch sportklimaat wordt beleefd, door naar verschillende pedagogische aspecten te vragen. Hierbij krijgen de trainers-coaches en ouders een vragenlijst toegestuurd. De sporters worden uitgenodigd om deel te nemen aan focusgroepen. In september verschijnt er een rapport, die ook extern gepubliceerd wordt.

2.3 Fundament-module voor trainers/coaches:

Er komt een basismodule, het fundament, voor alle trainers/coaches van alle disciplines. Deze module richt zich op pedagogiek, didactiek en breed motorische ontwikkeling. Deze module wordt opgebouwd vanuit het blended learning principe en zal bestaan uit een e-learning, praktijk gedeelte en stage.

De module zal eind van dit jaar klaar zijn. In de tussentijd worden de opleidingsdocenten online bijgeschoold met betrekking tot de pedagogische visie.

2.4 Bijscholing

Voor alle trainers/coaches die niet meer in de opleidingsstructuur terechtkomen, wordt er een bijscholing ontwikkeld. De KNGU vindt dat elke trainer-coach, die met kinderen werkt, een pedagogische bagage moet hebben. Om dit extra te stimuleren worden er licentiepunten aan deze bijscholing gekoppeld.

2.5 Programma ouders

Er is een actief programma voor ouders, zodat zij hun rol leren pakken in de driehoek van sporter, ouder en coach. Dit programma is een aantal jaar geleden gestart, maar wordt nu verder ontwikkeld vanuit de pedagogische visie.

Naar aanleiding van de documentaire Turn worden er in samenspraak met Esther Pardijs en met behulp van specialisten thema's verder uitgewerkt tot informatieve infographics, waarin de rol van ouders per thema wordt gespecificeerd. De thema's zijn: Pedagogisch handelen voor sportouders, voeding en wegen, de route van melding van vermeend grensoverschrijdend gedrag, verschil talentontwikkeling en topsport, blessures en pijn.

De e-learning is erop gericht om ouders bewust te maken van hun gedrag en op welke manier dit kan bijdragen aan de plezierbeleving van het kind in de sport.

2.6 Communicatieplan

Een belangrijk onderdeel van het komen tot cultuurverandering op pedagogisch vlak, is door het thema veelvuldig onder de aandacht te brengen. Om die reden wordt er binnenkort gestart met een communicatiecampagne.

Talentontwikkeling en topsport

Vanaf 2012 zijn er verschillende verbeterpunten doorgevoerd binnen de talentontwikkelings- en topsportstructuur. Deels heeft dit te maken met het veiliger

maken van de topsportcultuur, maar ook met een verdere professionalisering van de begeleiding:

Multidisciplinaire aanpak en samenwerking coaches onderling

- Er is aandacht voor onafhankelijke en gespecialiseerde experts rondom de sporters voor fysieke en mentale begeleiding.
- Er worden centrale gezamenlijke trainingen georganiseerd waar de topsporters en trainers samen trainen. (Teamresultaten zijn belangrijker dan individuele resultaten)
- Sporters werken met verschillende coaches binnen de topsportprogramma's samen, dus niet alleen met hun eigen coach.
- Er zijn intervisiemomenten tussen coaches (workshops, trainingen, etc), meerdere keren per jaar
- Tijdens centrale momenten wordt er gesproken over coaching er wordt er gestuurd op de trainingsaanpak. Ongewenst gedrag is verboden en wordt gecorrigeerd.
- Binnen elk CTO of opleidingscentrum is er een multidisciplinaire team samengesteld, met mensen vanuit de sport, onderwijs, medisch, voeding, mentaal en lifestyle coach. Waarbij de coach advies inwint en overneemt van de verschillende specialisten.
- Verplichte invoer vertrouwenscontactpersonen bij NTC-s / TOC's
- [Landelijke Toetsingskader Positief Sportklimaat](#)
Het gaat over zaken zoals pedagogisch handelen, communicatie tussen ouders, coach en sporter, afstemming medisch en paramedisch, prestatiegedrag, voeding, onderwijs en mentale begeleiding. Aan de hand van een zogenaamde checklist, kunnen ouders, sporters, bestuurders en specialisten kijken of een club voldoet aan alle randvoorwaarden voor een veilige en optimale prestatieomgeving.
- Sportethiek, waar het gaat over grensoverschrijdend gedrag, matchfixing en doping, als verplichte module vanuit NOC*NSF voor bondscoaches en talentcoaches. Dit is ook (extra) uitgevoerd bij turncoaches van de junioren en senioren)

Versterken clubbestuurders

- Vroeger, bij een aantal centra in Nederland, had de trainer-coach het voor het zeggen, nu het bestuur.
- Er zijn intervisiemomenten met clubbesturen, 2x per jaar komen zij bij elkaar en hebben intervisie en afstemming
- Clubbesturen zijn actief betrokken bij VSK, om als club te voldoen aan het VSK keurmerk moesten er verschillende zaken op de club worden ondernomen, bijvoorbeeld: VCP, organiseren van ouderbijeenkomsten, omschrijven klachten procedures.
- VSK bijscholingen voor clubbestuurders

Focus op het (verder) ontwikkelen van onafhankelijke autonome sporters

- De Leerlijn prestatiegedrag is ontwikkeld, om sporters mentale vaardigheden te leren die zij kunnen gebruiken in en rondom hun sport, waaronder het vergroten van zelfvertrouwen en zelfregulatie.
- Er wordt veel gestuurd op reflectie bij sporters door de trainer-coach. Veel fouten mogen er worden gemaakt, onbezorgd oefenen, en daar dan vervolgens op reflecteren. Tot deze aanpak worden trainer-coaches ook actief aangespoord. Tijdens trainingen, maar er zijn ook reflectiegesprekken tussen de trainer-coach en sporter na de wedstrijd.
- Binnen de afdeling topsport is het uitgangspunt (sinds 2013 ongeveer): “meerderejaars senioren behouden”. De carrière wordt dus over een langere periode uitgesmeerd.

Vanuit de gedachte dat de prestatieverwachting (en druk) bij hun kan worden neergelegd, maar niet op te jonge leeftijd.

- De gemiddelde leeftijd van de Olympische (Nederlandse) dames turnploeg was 22,6 in Rio.
- De eerste 2 geboortejaren van de senioren vallen nog steeds onder de categorie ‘talentontwikkeling’, er worden geen keiharde prestaties ‘verwacht’, zij krijgen volop de gelegenheid om fouten te maken en daarvan te leren.
- Er is aandacht voor onafhankelijke en gespecialiseerde experts rondom de sporters voor fysieke en mentale begeleiding.
- Binnen elk NTC-s / TOC's is er een multidisciplinaire team samengesteld, met mensen vanuit de sport, onderwijs, medisch, voeding, mentaal en lifestyle coach. Waarbij de trainer-coach advies inwint en overneemt van de externe specialisten.
- Workshops en presentaties worden gegeven aan trainer-coaches van de nationale selectie en opleidingscentra, waaronder Loes Keijsers, Jutta Hulshof en Paul Wylleman.

Betrokkenheid vergroten van ouders

- Er is een open tribunebeleid, waarbij de tribunes open en toegankelijk zijn voor ouders.
- Landelijke Toetsingskader Positief Sportklimaat: hier worden ook ouders bij betrokken en om hun ervaringen en mening gevraagd.
- Er zijn informatiebijeenkomsten voor ouders, zoals ronde tafelgesprekken (intervisie) met de trainers/coaches en het delen van informatie met ouders (voorlichting). Nieuwjaarsbijeenkomst met kringgesprekken met ouders van oudere turnsters als ervaringsdeskundigen.
- Empowerment van ouders door middel van diverse workshops voor ouders op het gebied van pedagogisch klimaat en het begeleiden van een kind met sporttalent.